

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Symbolo Apostolorum. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

De Symbolo Apostolorum, & Symbolo S. Athanasii. XXXIII.

RUBRICA.

- 1 **S**ymbolum Apostolorum semper dicitur ante Matutinum, & Primam, & finito Completorio post Orationem Angelicam, totum secretò: etiamsi ad Primam, & Completorium iterum dicendum sit cum Precibus. Quando verò dicitur cum Precibus ad Primam, & Completorium, clara voce profertur, Credo in Deum, & in fine, Carnis resurrectionem, reliquum dicitur secretò: alias totum secretò dicitur, ut supra.
- 2 Symbolum S. Athanasii dicitur ad Primam post Psalmum, Retribue, in omnibus Dominicis per annum, quando Officium sit de Dominica, exceptis Dominicis infra Octavas Nativitatis Domini, Epiphania, Ascensionis, & Corporis Christi, ac Dominica Resurrectionis, & Pentecostes, in quibus dicuntur tantum tres Psalmi consueti, ut in Festis. In Dominicis infra alias Octavas, & in Dominica Trinitatis dicitur, aliàs numquam, neque si aliquod Festum duplex celebretur in Dominica. Et in fine illius dicitur, Gloria Patri.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. III. De Symbolo Apostolorum.

I. Gavant. pag. 49. col. 1. n. 1. - - *Dicitur Apostolorum, quia singuli Apostol. &c.*) Symbolum, de quo agit superior Rubrica, Apostolorum nuncupatur, quia ab Apostolis compositum fuit, unde à suis Auctoribus nomen usurpavit. Sancti enim Apostoli, ait Clemens Rom. in *Epist. Jacob.* inter se Symbolum Fidei condiderunt. De hoc pariter Tertullianus in *lib. de Velan. Virg. cap. 1.* & de *praescript. cap. 21. & 37.* ait: *Fidei regula una omnino est, sola, immobilis, & irreformabilis: & hanc Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo suscepit. Quæ autem sententiæ à singulis Apostolis compositæ sint, tradit hic Gavantus, sed legere etiam potest curiosus lector ea, quæ tradit Baronius *Anno 41. num. 15. & seqq.* cur verò regula Fidei Symboli nomen præferat, docet Card. Bona *supra cit. cap. 16. num. 1. & 2.* De Symbolo Nicano, sive Constantinopolitano, quod in Missa cantatur, non est hic tractandi locus, de eo enim*

nos egimus in superiori Tomo; quapropter legenda sunt ea, quæ ibi tradidimus; de Symbolo verò S. Athanasii, de quo mentionem facit Rubrica superior, non agimus hoc loco, sed agemus cum Gavanto *cap. 20. hujus Sectionis 5.*

II. Gavant. eod. n. 1. - - *Adè, ut Romanum Symbolum fuerit à Vigilio Papa appellatum &c.*) Prædictis duobus antiquius est profectò Symbolum Apostolorum, quod ob causam à Gavanto assignatam fuit Romanum appellatum, sed non à Vigilio Papa, ut asserit idem Gavantus, neque enim libri contra Eutychem possunt dicto Pontifici adscribi; eum ex libro 4. manifestè appareat, Auctorem ipsorum Zenonis Imperatoris temporibus floruisse; & quamvis, dum hæc Gavantus scribebat, ignotus esset horum librorum parens, nemo tamen, quòd sciam, Vigilio Romano Pontifici vendicavit, sed alii Vigilio Episcopo Tridentino, alii incerto Auctori tribuebant, nunc verò certum jam est penes

nes omnes, hos libros adversus Eutychen, factum esse Vigilii Tapsensis, Episcopi in Africa, ut demonstravit eruditissimus Chiffletius in nova horum operum editione, quam adornavit Anno 1664.

III. Gavant. pag. 50. col. 1. n. 3. -- *Et dicitur secretò &c.*) Oratio Dominica, atque Symbolum in Missa alta voce adhuc pronunciantur, & canuntur, atque veluti pars Liturgiæ habentur. *Pater* clara voce à Monachis ad Laudes, & Vesperarum finem recitatur, Symbolum S. Athanasii, ut liquet ex

Rubrica superiori, singulis Dominicis canitur tanquam publici Officii pars. Igitur ut vetustatis aliqua ratio haberetur, atque à veteri Officio distinguerentur, cum hæc novitiæ *Pater*, & *Credo* repetitiones invecere, statutum fuit, ut secretò pronunciantur; hæc ponderat Grancolas *lib. supradict. cap. 25.* Cur autem in medio ad preces partim clara voce, partim secretò, & non totum clara voce, sicut in Missa, dicatur Symbolum, reddit rationem ex Divo Thoma Gavantus *hic num. 4.*

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Cap. IV. De Initio Horarum.

I. Gavant. pag. 50. col. 1. n. 1. -- *De Matutini principio prædicto meminit Amalarius &c.*) A longo tempore Romana Ecclesia officio suo inseruit preces illas: *Domine, labia, & Deus in Adjutorium*, quia Amalarius à Gavanto citatus earundem mentionem facit. Primus autem, qui pro singulis Horis hanc Psalmi Orationem *Deus in Adjutorium meum* adhibuit, fuit S. Benedictus, atque ab eo hunc Ritum Romana Ecclesia accepit, sed cum hoc discrimine, quod S. Benedictus ad Matutinum recitabat *Deus in Adjutorium* ante *Domine, labia mea*, Romæ verò à *Domine, labia mea aperies*, incipitur Divinum Officium. Magistri Regula *cap. 44.* initium pariter facit à *Domine, labia &c.* & reliqua *Versus aperitionis* appellantur, & præscribit, Abbatem hunc Versiculum canere debere, quia ipse Officium incipere debet: *oportet in Nocturnis ab Abbate dici Versum aperitionis Domine, labia mea.* Animadvertit etiam, quod, dum Versiculus ille profertur, ori Crucis signum imprimendum sit, quod modò nos facimus solo pollice manus dextræ. Diximus, Orationem *Deus in Adjutorium* in Officio Divino à S. Benedicto primum invecere fuisse, qui hoc fecit ad antiquorum Monachorum exemplum, quorum meminit Cassianus *collat. 2.*

ubi ait: Abbatem Paphnutium præcepisse Monachis suis, ut in omnibus vitæ suæ actibus hanc Psalmi precatiunculam adhiberent. Prædictum Ritum præscripsit etiam Concilium Aquisgranense Anno 816. his verbis: *Nocturnis Horis cum ad opus divinum surrexerit Clericus, primum signum sibi S. Crucis imponat per invocationem S. Trinitatis, deinde dicat Versum, Domine, labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam. Deus in Adjutorium meum totum cum Gloria Patri & ad Oratorium festinet, dicendo Psalmum, Ad te levavi Animam.* Ex hac tamen dispositione dicti Concilii evincitur, antedictas preces adhuc ad Officium non pertinere, cum absolvi deberent à Clericis, antequàm in Chorum pervenirent. Idem Ritus laudatur etiam in Regula Chrodogangi, ex qua etiam eruitur, quod adhuc hæc preces pars Officii minimè erant, sicut modò non sunt apud nos in Officio Defunctorum, & tribus ante Pascha diebus, sacraque Epiphaniæ die.

Psalmus *Deus in Adjutorium*, ut colligitur ex allegato Concilio Aquisgranensi, antiquitus totus recitabatur, postea verò primus tantum Versiculus cum *Gloria Patri, & Amen* servatus est.